AAN DE RAAD

Datum behandeld in college	26 maart 2024	**Behandelend ambtenaar**	W. Terpstra
Datum agendering	18 april 2024	**E-mailadres**	w.terpstra@waadhoeke.nl
Onderwerp	Stateterrein Groot ter Horne	**Telefoonnummer**	
Portefeuillehouder	J. Dijkstra		

Samenvatting

Door Stichting Landgoed Groot ter Horne is een subsidieaanvraag ingediend voor de herinrichting van het voormalige statenterrein “Groot ter Horne”, gelegen tussen de dorpen Bitgum en Bitgummole. De raad wordt voorgesteld om hiervoor € 50.000 beschikbaar te stellen.

Voorstel

1. € 50.000 beschikbaar te stellen ten behoeve van een incidentele subsidie voor de 2de fase van het project “Herinrichting Stateterrein Groot ter Horne tussen Bitgum en Bitgummole ”;
2. De subsidie te dekken uit de Bestemmingsreserve Ontwikkellijnen.

Aanleiding
Door Stichting Landgoed Groot ter Horne is een subsidieaanvraag ingediend voor de herinrichting van het voormalige statenterrein “Groot ter Horne”, gelegen tussen de dorpen Bitgum en Bitgummole (bijlage 1).

Het voormalige statenterrein kent een rijke historie. Tot 1879 stond er in het gebied tussen Bitgum en Bitgummole de state Groot Terhorne met bijhorende tuin. Dit geheel stond bekend als één van de schoonste buitengoederen van het gewest Friesland. De tuin was sinds ongeveer 1825 ingericht in Engelse landschapsstijl naar ontwerp van Roodbaard. De state is in 1879 gesloopt en de tuin is hierna omgevormd naar landbouwgrond. Van de tuin zijn nu nog enkele elementen zichtbaar in het landschap, zoals de vijver en het slotenpatroon.

De gronden zijn eigendom van de lokale Van Aismastichting en waren tot voorkort enkel in gebruik als landbouwgrond. Na beëindiging van de pachtovereenkomst zijn de gronden beschikbaar gesteld voor de herinrichting. In 2020 is een werkgroep vanuit Bitgum en Bitgummole gestart met de planvorming voor de herinrichting van het stateterrein Groot ter Horne. Dit heeft geleid tot een herinrichtingsplan met een eigentijdse invulling gebaseerd op de voormalige Roodbaardtuin. Van dit ambitieuze plan, dat in 3 fasen zal worden gerealiseerd, is de uitvoering van de 1ste fase reeds gestart en tekenen de eerste lijnen zich gestaag af in het landschap. De gemeente heeft aan deze fase financieel bijgedragen vanuit de subsidieregeling dorpen en wijken.

Voor de herinrichting en de exploitatie van het plan is de Stichting Landgoed Groot ter Horne opgericht. Deze stichting heeft op 30 juni 2023 een erfpachtovereenkomst voor 45 jaar gesloten met de Van Aismastichting. Het nieuwe gebruik van de gronden is daarmee langjarig geborgd. Om het project verder te kunnen realiseren doet de stichting nu een beroep op de gemeente om financieel bij te dragen in de vorm van eenmalige subsidie van € 50.000.

Voor een uitgebreide beschrijving van het project wordt verwezen naar de in bijlage 2 opgenomen ontwikkelingsvisie.

Beoogd (meetbaar) effect
Hoofddoel van het project is het creëren van een prettige en gezonde leefomgeving voor de dorpsbewoners en hiermee het (zelf)bewustzijn te vergroten, door realisatie van een landgoed dat terugkijkt naar het verleden en ons biedt wat wij in de toekomst nodig hebben.

Motivering

Argumenten
1.1 Realisatie van dit unieke project is ook van betekenis voor de gemeente Waadhoeke
Aan het gebied wordt weer de allure gegeven die het eeuwenlang heeft gehad, door het op een eigentijdse wijze opnieuw in te richten, gebaseerd op de Engelse landschapstijl van Roodbaard. Dit behelst onder andere het herstellen van de vijver, aanleg van de laan, aanleg van boomsingels en bijbehorende padenstructuur. Het terrein moet zo een groene verbindingszone gaan vormen tussen Bitgum en Bitgummole waar nu en in de toekomst een duurzame maatschappelijke meerwaarde aan wordt gegeven. Het project heeft daarmee ook een educatiedoel (basisscholen), versterkt de sociale cohesie en kan plek bieden aan het organiseren van culturele activiteiten. Ook zal op de tussenliggende

percelen natuur inclusieve landbouw worden bedreven. Dit gegeven sluit naadloos aan bij de doelen van gemeente op gebied van biodiversiteit en landbouw (lokale voedselvoorziening en nieuwe landbouwvormen).

1.2. Het project is van cultuurhistorisch en recreatief belang
De gronden van het project maken deel uit van het voormalige landgoed “Groot ter Horne”. Het landgoed kent een rijke historie. De laatste tuin van het landgoed is ontworpen door Roodbaard in Engelse landschapsstijl. Enkele elementen van die tuin zijn nog herkenbaar aanwezig. Met behoud en versterking van de cultuurhistorische waarden van het landschap, wordt het gebied op een eigentijdse wijze heringericht (bijlage 3). Hiermee wordt de rijke historie opnieuw onder de aandacht gebracht van de lokale gemeenschap en een breder publiek, waarmee het project ook recreatief en toeristisch van meerwaarde is voor de gemeente. Het kan fungeren als visitekaartje voor Waadhoeke en door de ligging op de grens van het oude en nieuwe land als entree naar het Waddengebied.

1.3. Het is een omvangrijk en om meerdere redenen, uniek project binnen Waadhoeke
Alle gronden van de voormalige Roodbaardtuin hebben één en dezelfde eigenaar. Dat maakt het mogelijke dat de eigentijdse herinrichting de gehele historische tuin kan omvatten. Met dit project wordt het voormalige landgoed opnieuw op de kaart gezet, wat bijdraagt aan de bewustwording van de lokale geschiedenis onder de huidige bewoners. Het gebied wordt publiekelijk toegankelijk en de eigentijdse herinrichting kan bijdragen aan het welzijn en gezondheid van de bewoners. Het project komt tot stand met inzet van de lokale gemeenschap en draagt zo ook bij aan de sociale cohesie.

1.4. Het project past naadloos binnen de Beleidsregel Gardenierslandschap Marsum–Wier
Voor de instandhouding en het versterken van de landschappelijke en cultuurhistorische waarden van het gardenierslandschap tussen Marsum en Wier is enkele jaren geleden een interactief proces gestart waaraan een aantal betrokken inwoners van de dorpen, boeren/grondeigenaren, dorpsbelangen, provincie Fryslân en andere belanghebbenden, deel hebben genomen. Dit proces heeft in 2022 geleid tot de vaststelling van de beleidsregel Gardenierslandschap Marsum–Wier. De voor de 1ste en de 2de fase van het project benodigde omgevingsvergunningen zijn reeds verleend en onherroepelijk van kracht.

1.5. De gevraagde subsidie is noodzakelijk voor het welslagen van het project.
Met de realisatie van het project, dat voor een groot deel door zelfwerkzaamheid wordt uitgevoerd, zijn kosten gemoeid. De projectbegroting voor de 2de fase bedraagt in totaal € 220.090, waarvan een substantieel wordt gedekt door LEADER, een aantal andere fondsen en giften (zie bijlage 4). Daarnaast is een bedrag van € 30.000 aangevraagd bij Old Burger Weeshuis. De gemeente wordt gevraagd om een bijdrage van € 50.000. Voorgesteld wordt om € 50.000 beschikbaar te stellen in de vorm van een incidentele subsidie. Hiermee kan het dekkingsplan sluitend worden gemaakt, maar bovenal komt de realisatie van dit unieke project weer een stap dichterbij.

1.6. Van de gemeente wordt slechts een geringe bijdrage gevraagd
De projectbegroting en de daarin opgenomen kosten (€ 220.090) zijn relatief laag in verhouding tot de omvang van het project. Dit komt vooral door de enorme eigen inzet en expertise vanuit de beide dorpen en omgeving. De impact van het project is des te groter. Het multipliereffect van de gevraagde eenmalige bijdrage van € 50.000 is daarmee zeer omvangrijk.

2.1. Het project past binnen het programma Ontwikkelperspectief
Voorgesteld wordt om het voorliggende subsidieverzoek te dekken uit de Bestemmingsreserve Ontwikkellijnen. Het project heeft een nauwe relatie met de ontwikkellijn 'Fijn Leven'. Een van de ambities is om deze middelen zo in te zetten dat daardoor andere subsidies binnen bereik komen.

2.2 De bestemmingsreserve Ontwikkellijnen is bedoeld voor unieke en onderscheidende projecten die bijdragen aan de strategische doelen van Waadhoeke, waarbij gestreefd wordt naar een zo groot mogelijke multiplier in samenwerking met andere partijen
Hiervan is sprake aangezien een substantieel deel van de kosten wordt gedekt door LEADER, een aantal andere fondsen en giften en het project in samenwerking met verschillenden partijen tot stand is gekomen en verder uitvoering zal gaan krijgen. Voorts kunnen met het project verschillende strategische beleidsmatige doelen worden gerealiseerd zoals ook genoemd onder de argumenten 1.1 – 1.4.

2.3 Er is nog voldoende saldo in de bestemmingsreserve Ontwikkellijnen
De stand van de bestemmingsreserve Ontwikkellijnen (met verplichtingen) is € 279.843. Wanneer wordt besloten om uit de bestemmingsreserve Ontwikkellijnen € 50.000 beschikbaar te stellen voor het project "Herinrichting Stateterrein Groot ter Horne" resteert en nog € 229.843.

Kanttekeningen/risico's
2.1. Dit voorstel sluit minder goed aan bij het principe van een strategische inzet van de middelen
De meeste projecten waarvoor een bijdrage beschikbaar is gesteld en ten laste is gebracht van de bestemmingsreserve Ontwikkellijnen, hebben ook een strategische component. De strategische component beperkt zich hier vooral tot de voorbeeldfunctie voor andere projecten binnen Waadhoeke. Tegelijkertijd draagt het project in hoge mate bij aan de beleidsambities van Waadhoeke en de andere doelstellingen die met de bestemmingsreserve Ontwikkellijnen worden beoogd.

Alternatieven
Een voor de hand liggend alternatief zou kunnen zijn om de besluitvorming uit te stellen en te betrekken bij de behandeling van kadernota 2025. Dit wordt echter sterk ontraden omdat daarmee niet tijdig kan worden beschikt over de noodzakelijke cofinanciering voor de LEADER-subsidie, waarmee de haalbaarheid van het project in gevaar komt. De einddatum, tevens uiterste datum van de uitvoeringsperiode, is namelijk vastgesteld op uiterlijk 31 december 2024.

Vervolg
Na het raadsbesluit wordt door burgemeester en wethouders een beslissing genomen op het verzoek om subsidie. De aanvrager wordt hiervan middels een beschikking in kennis gesteld.

Participatie
Niet van toepassing.

Financiën
Het project wordt gefaseerd uitgevoerd. Aan de 1ste fase heeft de gemeente € 20.000 bijgedragen vanuit de subsidieregeling dorpen en wijken. Destijds is door de gemeente al onderkend dat deze bijdrage niet voldoende zou zijn voor de realisatie van het project als geheel.

De kosten voor de 2de fase van het project worden geraamd op € 220.090. Een substantieel deel van deze kosten wordt gedekt middels een toegekende LEADER subsidie en door ander fondsen en giften. De raad wordt voorgesteld het ontbrekende deel á € 50.000 beschikbaar te uit de bestemmingsreserve Ontwikkellijnen, waarna burgemeester en wethouders een incidentele subsidie kunnen verlenen voor het project “Herinrichting Stateterrein Groot ter Horne”.
De stand van de bestemmingsreserve Ontwikkellijnen (met verplichtingen) is € 279.843. Wanneer wordt besloten om uit de bestemmingsreserve Ontwikkellijnen € 50.000 beschikbaar te stellen voor het project “Herinrichting Stateterrein Groot ter Horne” resteert en nog € 229.843.

Bijlagen
Bijlage 1: subsidieaanvraag;
Bijlage 2: ontwikkelingsvisie;
Bijlage 3: begroting en dekkingsplan uitvoering fase 2;
Bijlage 4: ontwerp Landgoed Groot ter Horne.

Burgemeester en wethouders van Waadhoeke

, burgemeester

, secretaris

NR.: 2023-256531

De raad van de gemeente Waadhoeke

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van Waadhoeke van 26 maart 2024;

B E S L U I T

1. € 50.000 beschikbaar te stellen ten behoeve van een incidentele subsidie voor de 2de fase van het project “Herinrichting Stateterrein Groot ter Horne tussen Bitgum en Bitgummole ”;

2. De subsidie te dekken uit de Bestemmingsreserve Ontwikkellijnen.

Aldus vastgesteld in de openbare

raadsvergadering van 18 april 2024,

Signed By: Waanders, Marga <m.waanders@waadhoeke.nl>
25/04/2024 16:56:42 CEST
ID: 5b1ca1ed-0e01-42a5-bfed-69e5eb37cebe
Auth: Scribble

, voorzitter

Signed By: Lyklema, Tinco <t.lyklema@waadhoeke.nl>
24/04/2024 11:28:01 CEST
ID: 5b1ca1ed-0e01-42a5-bfed-69e5eb37cebe
Auth: Scribble

, griffier

Dit document is digitaal ondertekend.